

Töölise Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu Häälkandja

Nr. 7/8

August 1928

I aastakäik

Tellimise hind postiga:
 Aastas . . . . . 120 senti
 6 kuu peale . . . . . 60 "
 3 " " . . . . . 30 "
 1 " " " . . . . . 10 "
 Tellimisi võtavad vastu kõik postikontorid ja ametiühingud.

Ilmub 2 korda kuus.

Address: Tallinn, V. Pärnu mnt. 31.

Tänane number 10 senti.

Kuulutuste hinnad:

1 lehekülj . . . . . 20 kr
 1/2 " . . . . . 10 "
 1/4 " . . . . . 6 "
 1/8 " . . . . . 3 "

Teksti ees ja testis — 50% kallim.

Sisukord: 1) E. Joonas — Ametiühingud — wastastikuse toetuse korraldajatena. 2) E. Must — Trükitöölise palgawõitlus. 3) Andmeid streigiwõitluse tulemustest. 4) A. Stein — Tööstuskoolid ärge saatku ellu wähese oskusega töölisi. 5) „Fordism“, massiline walmistus ja massiline tööpuudus. 6) Inglise ametiühinguline organisatsioon pöördepunktil. 7) Palga alammäära konventsioon. 8) Rätsepatöölise rahwuswähelise kutsesekretariaadi põhikirj 9) Wälismaisetest ametiühingalest.

Ametiühingud — wastastikuse toetuse korraldajatena.

Soetuste ülesanne ja toetamiswiisid. — Põhimõttelikud lahkuminefud.

E. Joonas.

„Töölise Hääl“ juunikuu numbris peatime ametiühingute liigete maksustamise juures ja leidime, et ametiühingulise liikumise hoogfaks arenemiseks on tarwis korraldada liikmemaksu suurust nii, et sellest jatkufs ametiühinguliste ülesannete täitmiseks. Täna lubatagu anda ülemaade sellest, kuidas kajutawad ametiühingud liikmemaksudest sissetulnud summasid.

Ametiühinguid kutsutakse täie digusega töölisklassi wõitlusorganisatsioonideks. Nende ülesanne on korraldada laialipillutud, aineliselt kehwa ja jõuetut tööliskonda tugewaks, wõitluswõimeliseks wäeks, kes suudaks läbi suruda nii palgafõrgendust kui tööolude parandamist. Kuid sama digusega võib ametiühinguid pidada ka wastastikuse toetuse korraldajateks. **Seeft lõpuks tööliskond on wõitluswõimeline seewõrd, kuiwõrd hästi on korraldatud toetuse saamine wõitluse päewil.**

Ka Eestimaa Töölisühingute Keskliidu esimene kongress wõttis selle seisukoha omaks. Wastawas resolutsioonis kõneldakse sellest küsimusest nii: „Eriüht hooft tuleb fanda ametiühingulise liikumise ja iga

üfiku ametiühingu tugewaks ja wõitluswõimeliseks tegemise eest, milleks on waja energilise organiseerimistöö faidu koguda ametiühingulise wõimalikult kõik wastawatel aladel tegutsewad töölised ja lindlustada ametiühinguid majanduslikult, afutades nende juure tarnilikud toetus-, streigi- ja muud kapitalid ja otsides teid nende kapitalide kogumiseks ning ametiühingute sissetulekute suurendamiseks üldje.“

Seisukoht toetuste küsimuses on seega üldjoontes enam kui selgelt wõetud. Eesti ametiühingud peawad — nagu see teistti ei saa ollagi — hakkama korraldama

fahte liiki toetusi:

streigikapitale wõitluste puhuks ja toetuskapitale humanitaarseteks ülesanneteks, s. o. puhkudeks, mil tööliline kapitalistliku korra pahede tõttu langeb wiletjasse seisukorda.

Kongressil selle seisukoha wastu ei waieldud ja wõis arvata, et ühingud saawad rahulikult hakata arendama jeda ala. Wõned wanemad, nagu trükitöölise ühing, oli juba

ammu asunud sellele teele. Noorematest Tallinnas tegi esimehena algust metallitöölise ametiühing, ajutades matusekassa. Samajuguse kassa asutamine on ka teistel ühingutel päewakorras.

Nüüd kuulub aga korraga, et teegi ametiühingute ringkondades liikuw Weisji nimeline isik (ja wiist mitte tema isik) on asunud tegema fihutustööd seesuguste toetuskorralduste loomise wastu. Ta on läinud üegi nii kaugele, et kasutades töölise teadmatust ja arusaamatust neis küsimustes, wiinud läbi ühe wabriku koosolekul resolutsiooni, milles nõutakse metallitöölise ühingu matusekassa koduorra muutmist jsmattes, et kassast osawõtt jäetaks wabatahtlikuks. See tähendaks aga tegelikult kassa liikwideerimist, sest kui langeks kassa liikmete arw, siis peaks määratumalt tõusma kassa liikmemaks, mis omakord peletaks wiimased liikmed eemale. Wastastikuse abiandmise põhimõttele rajatud kassad wiidawki tegutseda üksi suurte liikmete arwu juures.

Milleks on Weisjile ja ta sõpradele tarwis hakata lõhkuma neid häid ametiühingulisi algatusi?

Nad ise ütlevad: kassast sunduslik osawõtt toob uusi maksukohustusi, jeeaga taktistab hulkadel astumast ühinguise.

Uga mis kasu oleks ühingul seesugustest hulgalistest „auliigetest“, kes ei taha kanda mingeid kohustusi üldjuse kasuks? Kas saaks ühing wõitluse päewil, mil tarwis suur ohrimeelt, arwestada niisuguste pimedate jõududega? Kui kaua peaks wastu see distsiplineerimatu ja egoistlik salkkond?

Muidugi teab Weisj ja ko, et nende seisukohade läbimine nõrgestaks wabaametiühingulisi liikumist ja annaks üleklaalu nendele, kes kuulutanud wälja hüüdsõna — ametiühingud tulewad üle võtta. Nii siis terwel sellel ametiühingutewastasel fihutustööl on juures poliitiline mail. Tegelikult peaks aga igale tõijele ametiühinglasele selge olema kuiwõrd hädatarwilik on seesuguse kassa olemasolu. Makstes sinna aastate jooksul wahest mõne krooni, on wõimalus perekonnaliikme surma korral saada kulude matuste korraldamiseks õige tuntuwat toetust. Selgemini, kui ühelgi teisel alal tuleb just siin awalikult see suur tulu, mida pakub wastastikune toetamine. Ja tööline, kes tahab ametiühingus näha oma klassi rippumatut organisatsooni, jätab

Weisjide rumala fihutustöö lihtjalt tähelepanemata.

Et aga ametiühinguliste toetuskorralduste wastu awalikult sõda kuulutatud, siis pole ülearune tähendada, et sellel alal on tõepoolest ka teistes maades ametiühingulise liikumise algul olnud

faks lahkuminewat põhimõtteliku seisukohta.

Ühed, toetuste korraldamise põhimõttelikud wastajed, rõhutasid, et näiteks tööpuudus, mille puhul tahetakse toetada ühingu liikmeid, on kapitalistliku walmistusewiisi ja kapitalismi tagajärg. Ei ole töölise organisatsoonidel mingit põhjust, arwastid nad, hakata omal arwel liikwideerima neid pahefid, mille eemaldamiseks peaks riik ja kapitalistlik ühiskond kulutama oma rahafid. Weel enam — töötute toetamine ja üldse ametiühingute kaudu tööliskonna sotsiaalne findlustamine tähendaks „rewolutsioonilise waimu“ lämmatamist ja „proletaarliste põhimõtete“ ohwriktoomist kapitalismile. Seesugune „klassitotrus“ wiiks klassiwoitluse lamestamisele ja jumbutamisele. Sgauguste toetuste korraldamine nõuab kõrgemaid liikmemaksusid ja wiib waranduste kogumisele, mis loob seespool ametiühinguid lääge rahakoti-waimu. Ka igat streiki wiib läbi wiia ilma suurte rahaliste tagawaradeta; jeks on tarwis ainult waimustust ja ühistunnet ning häda korral ei teeldu hulgad wabatahtlikult korjanduste teel wõitkajatele toetussummasid kokku panemast.

Nii siis: pea mitte mingisuguseid maksusid, ei mingisuguseid toetusi, ainult „rewolutsioonilist waimu“, terawat klassiwoitlust pidid ametiühingud harrastama. Ametiühingute warawad on pärani lahti kõigile, kellegilt ei nõuta peale waimustuse ja rewolutsioonilise meeoleolu mingisuguseid kohustusi, hulgad, olgu nii lahted, astugu sisse ja muutku maailm korraga meeldiwaks paradüüsiaks.

Umbes seesugusele seisukohale on jäänud peatama sündikalistid ja kommunistid praegugi.

Paraku tegeliku elu libedad kogemused näitawid, et elades muretute linnufestena kapitalistliku puu okstes, ei saanud ametiühingud palja waimustusega midagi ära teha töölisklassi oluorra parandamiseks, kõnelemata weel maapealse paradüüsi loomisest. Tõji, hulkadelt ei nõutud ametiühin-

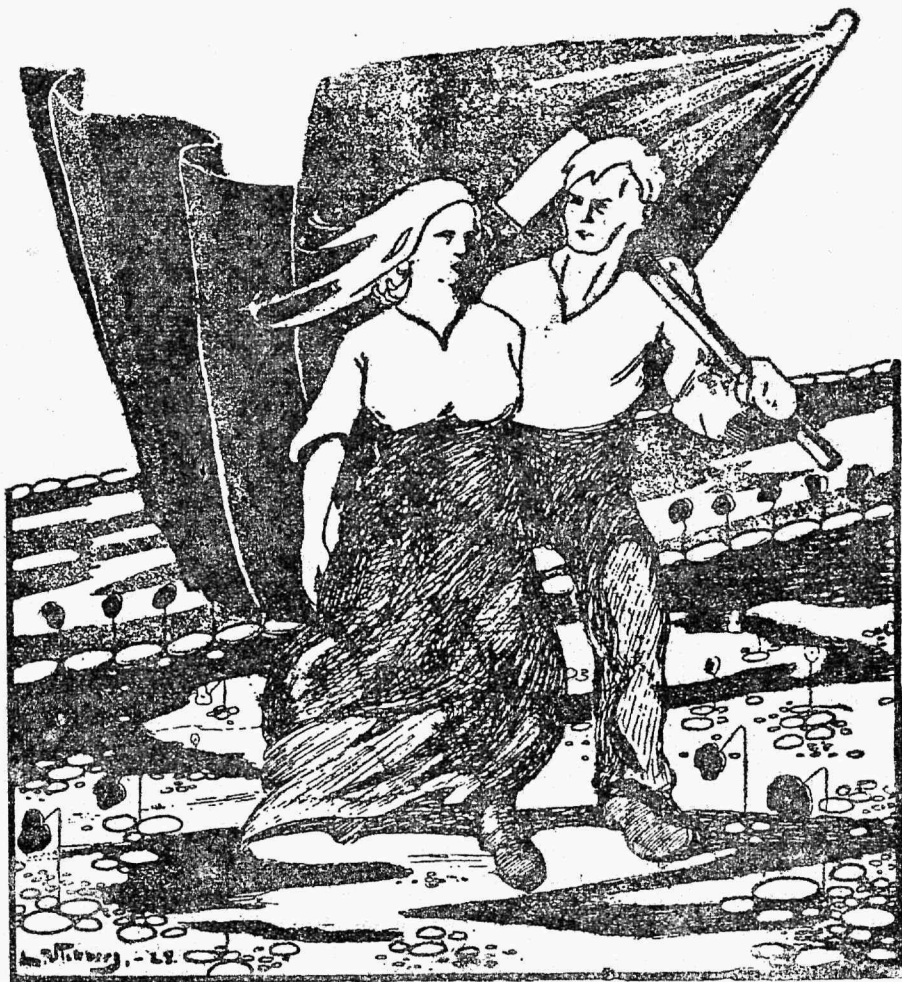
gutesse astumiseks pea mingisuguseid kohustusi, aga nendele hulkadele ei saadud ka midagi anda ja tagajärg oli see, et need hulgad läksid lihtsalt mööda ametiühinguteft.

Viikamööda aga järjekindlalt murdis lääne ametiühingutes läbi teiste arvamine, kes rõhutasid, et toetuste korraldamine on samuti

üks ametiühingulise võitluse vahend, nagu seda on streik, boikott, meelevaldus

liikmeid ühinguga, et tööline siis, kui ta ühingust tahaks lahkuda, ka „midagi kaotaks sellega.“ Samuti palgatuimuse lahendamisel on suurem tähtsus sellel, kui töötud saavad toetust, sest siis ei tarvitse nad minna pakkuma ettevõtjale oma tööjõudu iga hinna eest ja ei rõhu seega alla tööliskonna üldist palgamäära.

Muidugi kõige selle juures rõhutasid ka toetuste pooldajad, et ametiühingute peavälisandets jääb ittagi võitluste korralda-

Stajitkäs läbi elu ja võitluse...

jne. Seft toetuste andmine hoitab ära liikmete alalise fluktuatsiooni, wõõntumise, teeb liikmete kogu püsiwamaks, wastutustundelikumaks aga ka fiksemaks, ja wastupidavamaks, seob neid tihedalt ühinguga, tõstab nende võitluswõimet. Ühe sõnaga — toetusi on tarwis korraldada sefs, et kõita

mine nii töölise olukorra parandamise kui ka poliitilise kinnituse läbiwõtmise eest. Mida enam alased riikliku kinnituse alusele witaakse, seda kasulikum töölisklassile, aga ka ametiühingutele. Seniks kui aga töölised näiteks tööpunduse, töowõimetuse wastu kinnitamata, tuleb hätta jäänuid toetada.

Sellest ajast peale, kui ametiühingud hakkasid oma võitlusülesannete kõrval arendama ka toetuste saamise võimalusi, muutusid nad ikka tugewamaks ja masilisemaks. Iga tööline weendus õige pea selles, kui suureks toeks ja abiks võib talle ühing olla ja ta jäi kõigest juhtuwatest äpardustest hoolimata truuks oma ühingu. Nõnda ei leia meie praegu pea ainult elujoulist ametiühingut Läänes, kes ei annaks mitmesugustel puhkudel abi oma liigetele. Et ka eesti ametiühinglastel oleks ülewaade, kui suurel määral jeda mujal tehakse, toome allpool mõned näited.

Rootsi ametiühingute liidud

jagawad otsekohe liikmeks, mille suuruse kohta ilmus ülewaade juunifuu numbris, mitmesugusteks fondideks, kusjuures löwiosa langeb streigi-, töösulu- ja töötute toetamise fondidele.

Üksikute toetuste suurus on väga mitmesugune. Mõnedes ühingutes on liikmed toetuse suuruse suhtes jagatud klassidesse wastawalt sellele kui kaua keegi olnud ühingu liikmeks ja kui kõrget liikmemaksu ta tasunud. Metallitöölise liidu põhikiri jätab streigi ja töösulu puhul antawa toetuse suuruse lahtiseks. **Toetuse suuruse, mille kõrgemaks määraks on 30 krooni (3000 Eesti marka) nädalaks liikme kohta, määrab liidu juhatus lõpuliikl kindlaks igal üksikul korral wastawalt streikija perekonna suurusele ja kohaliku elukallidusele.** Mööbli ja wabrikutöölise liidud annawad toetust streigi liikumise puhul neile, kes olnud vähemalt kuus kuud ühingu liikmeks ja maksnud täis liikmemaksu — 3 krooni (300 Ent.) päewas, neile kes olnud 18 kuud liikmeks — 4 krooni ja kes olnud vähemalt neli aastat liikmeks — 4,75 krooni (475 Ent.) päewas. Poole liikmemaksu tajujud ülaltähendatud aja kestes saawad 2, 2,50 ja 3 krooni päewas. Peale selle saab perekonnapea iga allealise lapse kohta 50 ööri päewas.

Ümber 20 liitu annawad oma liigetele toetust tööpuuduse puhul. Selle toetuse suurus on samuti väga mitmesugune. Triikööliste ühing annab töötule 5 fr. päewas, teised liidud 1,50 fr. jne. Need liidud annawad ka reisi toetust neile, kes on junnitud minema tööle väljaspoole oma alalist elukohta. Saiguse puhul annawad toetust wähesed liidud, sest suur osa ametiühinglastest kuulub haige-

kasjade alla. Sellewastu ei puudu pea ühegi liidus toetuse andmine surma puhul.

Rootsi ametiühingute tegewuse üle pahtub ütle mata hea ülewaate nende kasjaruuanne 1888—1924 aastani. Selle järele on keskliitu kuuluwatel ühingutel olnud tulused:

Liikmemaksudest	108.616.192,48 ehk	86,3%
Reisiliidult	8.776.168,33 „	7,0%
Teised sissetulekud (intressid jne.)	5.420.366,23 „	4,3%
Toetused välismailt	2.373.858,65 „	1,9%
Wabatahtlikud annetused	586.561,65 „	0,5%
Kokku	125.773.153,34 „	100%

Sama aja jooksul on kulutatud:

Töö- ja palga-wõitluseks	53.579.793,02 ehk	47,6%
Suhtimis- ja kongressikuludeks	13.481.240,58 „	12,0%
Agitatsiooniks ja ajakirjand. jaoks	4.140.946,52 „	3,7%
Töötute ja reisi-toetuseks	19.549.567,85 „	17,4%
Liikmemaks kessliidule	12.470.282,85 „	11,1%
Igasugused toetused	468.781,48 „	0,4%
Liikmemaksud ja toetused välismaile	1.707.011,46 „	1,5%
Mitmesugused wäljaminekud	7.049.343,69 „	6,3%
Kokku	112.446.967,45 „	100%

Reisi tabelitest järgneb kaks asjaolu: 1) kogu ametiühingulise liikumise aineliseks aluseks on liikmemaks, mis 125-miljonilise üldtulu juures tõuseb 108 miljonini, ehk 86,3%, kuna teised tulud on sulanud kokku 14%-ni; 2) igasugusteks toetusteks kulutatakse 66,9%, s. o. kaugekt enam, kui pool tuludest. Ja tänu sellele, on rootsi ametiühinguline liikumine wõinud wõrsuda eeskujuks isegi suurtele tööstusmaade ametiühingutele.

Beel mitmesugusem, kui Rootsis, on toetuste korraldus

Saajamaa ametiühingutes.

Nagu liikmemaksu alal, nii ka toetuste küsimuses on siin teatav enam-vähem ühtlane lord kõikides ametiühingutes läbi viidud. Üldise pildi saamiseks tarvitseb tuua väljastõtteid ainult ühikute ühingu põhi-firjadest.

Metallitöölaliste liit annab toetust: streigi puhul, ametiühingulise tegewuse pärast kannatada saamise puhul, reisirtoetust, tööpuuduse puhul, matuseraha, toetust häda korral ja maksuta õiguslikku abi.

Toetuse saamise õigus streigi puhul on kõigil, kes olnud vahetpidamata 26 nädalat liidu liikmeks ja tasunud korralikult oma liikmemaksu.

Streigi toetust antakse 1. maksuklassis (maks 100 penni nädalas) — 15 marka nädalas (1 mark — 90 Smf.); 2. klassis (liikmemaks 75 p.) — 12 m.; 3. klassis (liikmem. 50 p.) — 8 m. 40 p. ja 4. klassis (maks 30 p.) — toetus 6 marka nädalas. Peale selle maksetakse streikija perekonnaliigetele — naisele 1.30 p. ja igale alaealisele lapsele 120 p. nädalas.

Samade normide järele maksetakse toetust ka ametiühingulise tegewuse pärast kannatada saanutele.

Tööpuuduse puhul saavad toetust need, kes olnud 52 nädalat ühingu liikmeks ja tasunud korralikult oma maksud. Toetust antakse 72-nädalisel perioodil kõige enam 20 nädala kestes töötä oleku või haiguse tõttu töövõimetuse puhul.

Toetust saavad:

1. maksuklassis (maks 100 p. nädalas)

Kes olnud liikmeks	päewas	nädalas
52—156 nädalat	1 mk.	6 mk.
156—260 „	1,10 „	6,60 „
260—364 „	1,20 „	7,20 „
364—468 „	1,30 „	8,40 „
üle 468 „	1,40 „	8,40 „

2. maksuklassis (maks 75 p. nädalas) sama aja liikmeks olemisel nagu 1. klassiski wastawalt — 4,20, 4,80, 5,40, 6,—, 6,60 mk. nädalas.

3. maksuklassis (maks 50 p. nädalas): 3,—, 3,60, 4,20, 4,80, 5,40 mk. nädalas ja 4. maksuklassis (maks 30 p. nädalas), kes olnud 52—208 näd. liikmeks — 1,80;

208—364 näd. liikmeks — 2,40 ja kes olnud üle 364 nädala liikmeks, saab 3 marka nädalas.

Matuse raha on õigus saada neil liigetel, kes olnud ühingu liikmeks vähemalt 52 nädalat. Matuseraha maksetakse:

kes olnud liikmeks	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.
üle 52 näd.	30,—	22,50	15,—	10,—
„ 104 „	35,—	26,25	17,50	12,50
„ 156 „	40,—	30,—	20,—	15,—
„ 208 „	45,—	33,75	22,50	17,50
„ 260 „	50,—	37,50	25,—	20,—
„ 312 „	55,—	41,25	27,50	22,50
„ 346 „	60,—	45,—	30,—	25,—
„ 416 „	70,—	52,50	35,—	27,50
„ 468 „	80,—	60,—	40,—	30,—
„ 520 „	90,—	67,50	45,—	32,50
„ 572 „	100,—	75,—	50,—	35,—

Toetust reisi ja kolimise puhul saavad need, kes olnud samuti vähemalt 52 nädalat ühingu liikmeks. Reisirtoetust maksetakse 1,50 mk. päewas. 1. ja 2. kl. — 30 päewa, 3. ja 4. kl. — 20 päewa ja 5. klassis — 15 päewa kestes. Kolimise raha on õigus saada ainult 1. 2. ja 3. klassi maksujal wastawalt liikmeks olemise kestwusele 15 margast kuni 70 margani.

Erakorralise häda korral võivad ühingu liikmed kes maksnud 52 nädala jooksul maksu, saada toetust, mille suuruse määrab igal ühikul korral kindlaks juhatus.

Tasuta õiguslikku abi võivad saada kõik liikmed, kes maksnud liikmemaksu 13 nädala jooksul. Professide puhul, mida liikmed omawahel ajavad või teiste ühingu liikmete vastu algatawad, ühingu maksuta õiguslikku abi ei anna.

Samajugustele alustele on rajatud ka teiste sassa ametiühingute toetuse korraldus, ainult selle wahega, et mõni ametiühing hakkab andma toetust alles poolteistkümne aastase liikmeks olemise järele ja makstab toetust kas suuremal või vähemal määral. Üldiselt on aga läbi viidud põhimõte, et liikmemaksu arwel on liigetel õigus saada toetust wastawalt liikmemaksu suurusele ja aja kestwusele, mille jooksul toetuse saaja olnud ühingu liikmeks.

Suuremad ja wanemad ühingud, nagu näiteks trükitööliste liit, annab oma täielikult töövõimetutele liigetele festwat toetust, mille suurus kõigub 120 p. ja 2 marga wahel päewas.

Kogusummas on Saksa wabaametiühingud fulutanud 1891—1914 aastani toetus- teks järgmised määratud summad:

Streikide toetusjeks	136.901.181	marka
Saiguste puhul	79.908.111	"
Tööpuuduse puhul	66.260.718	"
Kolimise puhul, häba- ja matusekuludeks	16.955.470	"
Reisi toetusjeks	14.388.511	"
Toetusjed ametiühingulise tegewuse pärast fan- natanuile	10.674.597	"
Inwaliididele	5.155.125	"
Digustiku abi korral- damiseks	3.965.204	"

Rokku 331.208.817 marka

Ruumipuudusel ei saa meie enam tuua andmeid teiste maade ametiühingutest, kuid juba needki toodud arwud annawad selge pildi, misjugas juunas on arenenud ja kaswanud tugewaks ametiühinguline liikumine teisel. Need põhimõtted, mida püüa- wad lewitada Weisji taolised „ametiühin- gused“ ja kommunistid, on juba ammu teis- tes maades läbi waielud ja kui kõlbmatud heidetud kõrwale. Ainult poliitilistel kaa- lumistel wõib neid weel kiskuda päewakor- rale, aga terve ametiühinguline liikumine, mis ei taha olla ühepäewa liblikaks, ei saa neid wõtta wastu. Cestimaa Töölisühin- gute Reßkõliidu 1. kongressi otsus, mille tule- tasime kirjutiise algul meelde, näitab õige juuna ametiühingulise liikumise arenemi- sele. Ametiühingud, seni kui nad ei juuda weel asuda oma peaulesande teostamisele, hakaku metallistide eeskujul teostama seda kongressi otsust. Siis kaswawad ka nemad tugewaks ning wõitluswõimeliseks.

Trükitööliste palgawõitlus.

Raotus ei wii weel meeletele.

G. Must.

Trükitööliste suurwõitlus on lõppenud. Ojalikelt asusid töölised juba 21. juulil töö- le. Neli kuud suutsid nad wastu panna ja omas juures enamuses oleks wõitlust tingi- mata weel jatkanud, kuid asjaolud, mis ei olenenud meie trükitöölistest, sundisid neid alistuma ja asuma tööle. Enamus töölis- test jääb algul uulitjale, sest peremehed, kellel trükikojad täis uusi onupoegi-õpilasi, ei saa ega taha oma „heategijaid“ päewa- pealt wallandada. Teiselt poolt tahetakse töölisele anda weel wiimast õpetust, et nad tulewikus oleksid „mõistlikumad.“ Wae- walt see aga annab tagajärgi. Trükitööli- sed rõhuwas enamuses jäid wiimase minu- tini truuks oma organisaatsoonile ja ei last- nud peremeestest endid hirmutada, waid pü- süsid wõitlejate ridades kuni oluford seda nõudis. Seda teewad nad ka edaspidi kui tarmis.

Mis olid asjaolud, mis kutsusid wälja streigi ja mis pärast tema äpardus?

Trükitööliste oluforda wiimastel aas- tadel jälgides, wõis tähele panna, et see aasta aastalt halvenes. Tallinnas maksid kollektiivlepingud ainult mõnes suuremas

trükikojas, kuna vähemates trükikodades ja prowintsis need täielikult puudusid. Seda arakajutades, pidasid wiimased hulgaliselt õpilasi, keda wäljaõppimise korral wiisati tä- nawale, et asetada uute õpilastega. See kordus aastast aastasse, tekitades alalise poolloppinud töötatööliste kaadri. Wälja- pääsu kusaigilt ei olnud. Minuse wälja- pääsu — wäljarändamise sulges walitus oma keeluga. Töösturitele oli aga pinnaks filmas mõnel pool weel maksuwel olewad kollektiivlepingud, mis ei annud võimalust suurematel trükikodadel käia vähemate jäl- gedes, s. o. wõtta suuremal arwul odawat tööjõudu — õpilasi. Ja siis kui trükitöös- turite etteotsa pääsis tuntud tööerakondlane Weiler, üks suurematest töölise ja kollektiivlepingute wastastest, asuti kibedalt tege- ma ettewalmistusi, et lasti saada wastikust kollektiivlepingust. Selleks waadati juba aegjasti walmis streigimurdjate kaader, kes tarbekorral wõiks astuda streigimurdjate- ra tööle. Õpetati toimetustõimeid ümber käima ladumismasinatega jne.

Siit oli kõigil töölistel selge, et warent wõi hiljem, kui jatkub niisugune oluford,

tuleb minna awalikule wõitlusele, sest peale-
 tungiwaks pooleks olid ettewõtjad, kes kat-
 sused töölisi wiia järjest halwematesse tin-
 gimustesse, et teha wõimatuks töölise wäl-
 jaastumist palgawõitluseks. Wahepeal oli
 ka elufallidus aastast aastasse tõusnud ja
 palga ostujõud tugewasti langenud. Ühe
 suurema Tallinna trükitööstuste nõud-
 misel alati läbirääkimisi ettewõtjatega pal-
 gaolude parandamiseks, misjughes aga ei
 annud mingisuguseid tagajärgi. Oluforraft
 oli selgesti näha, et kohapealse nõudmisega
 mingisuguseid tagajärgi ei saawutata ja
 sellepärast kutsuti kokku trükitöölise üle-
 maaline esitus, kelle otjusel ka alati palga-
 wõitlus, mille juhtimine ja korraldamine
 usaldati E. T. Liidu juhatusse hooleks. Üht-
 lasti wõeti üles Tallinnas maksuwel olewad
 kollektiivlepingute palgapunktid, nagu seda
 nõudis leping. Katsuti ettewõtjatega weel
 läbirääkimiste teel saawutada kokkulepet ja
 kutsuti nad nõupidamisele. Et nad aga
 täielikult palgafõrgendusest lahti ütlesid,
 siis ei olnud töölistel teist teed walida, kui
 alata wõitlust.

Streik algas haruldase üksmeelega. Trü-
 kitöölised said aru, et see ei ole mitte ai-
 nult nende, waid kogu Eesti töölise palga-
 wõitluse algus. Seda nägid ka peremehed
 ja selle tagajärjel asus trükitöösturite selja-
 taha wabrikantide ühisus, kelle agendid sõit-
 sid linnast linna ja sundisid peremehe hirmu
 ja armuga mitte järele andma, wastasel
 korral lubades teha tahtistust paberi, kre-
 diidi jne. näol. Selle tagajärjel hoiti ära
 üksikute ettewõtete wäljalangemine töös-
 turite ridadest.

Teisest küljest jatkati wahetpidamata
 wõitlust üksikute nõrgemate töölise pärast,
 neid meelitades suurte lubadustega. Igal
 nädalal langesid üksikud töölised ohwriks
 ettewõtjatele, saades oma klassiwendade
 äraandjateks. Neli kuud kestis wahetpida-
 mata wõitlus ettewõtjate ja trükitöölise
 organisatsioonide wahel üksikute töölise pä-

raft. Kuid mida tegi eesti töölisklass?
 Suurem osa proletariaadist magas rahuli-
 kult kodanliste ajalehtede mürgitusoopiumi
 mõjul. Kui lasti wälja lendleht, kutsuti
 töölisi mitte ostma ajalehti, mis trükitakse
 streigimurdjatega, siis leidis see ainult üksi-
 kute poolt täitmist. Osteti jumala rahuga
 edasi „Päewalehte“ ja „Waba Maad“ jne.
 Ohwerdati oma wiimased weeringud wõit-
 luseks töölise eneste vastu. Isegi mõned
 töölisorganisatsioonid lasksid trükkida oma
 ajakirjad ja kuulutused streigimurdjatega.
 See on andeksandmatu ülekohtus töölise
 eneste poolt. Kui mõned arusaajad töölise-
 led tegid fihutustööd kodanliste ajalehtede
 vastu, siis leidis isegi tööliswanemaid, kes
 ütlesid — trükitöölistel pole tarwis palka
 juure, nende palgad on küllalt head. Et ole
 siis imestada, kui üksikud streikijate ridadest
 wälja langesid jaagiks ettewõtjatele. Mitte
 ainult ettewõtjad, waid ka suurem osa eesti
 töölisklassist, kes luges kodanlist ajakirjan-
 dust mõjusid kaudselt selleks kaasa, et lan-
 gesid wälja streigimurdjateks üksikud töölise-
 led. See oli ka üks streigi nurjamineku pea-
 põhjustest. Kui ei oleks leidunud töölise-
 klassi enda ridadest äraandjaid, kes asusid
 tööle ladumismasinade taha streikijate ase-
 mele, kui ei oleks töölise seast leidunud
 wanemaid, kes oma lapsi lasksid õppima min-
 na trükitööstuste streikijate asemel, oleks
 streik juba ammu lõppenud töölise wõidu-
 ga. Süü streigi nurjamineku pärast lasub
 nende peal.

Trükitöölise kaotus on terve eesti pro-
 letariaadi kaotuseks. Kuid see kaotus ei wi-
 kedagi meeleheitel. Töölisklass areneb ka
 Gestis iga aastaga. Need, kes nüüd omas
 rumaluses toetasid ühel ehk teisel wiisil
 streigimurdjaid, saawad aru, et see ei ole
 õige tee, mida käidi. Ka nende oluford lä-
 heb päew-päewalt halwemaks. Selle pa-
 randamiseks ei ole teist teed, kui see, mida
 käisid trükitöölised. Ja siis wiia ühiselt
 see wõitlus lõpuni, mis nüüd käis trüki-
 töölistel üle jõu.

Tööline!

Oled Sa juba ametiühingu liige?

Ainult ametiühingu kaudu wõid oma elutingimusi parandada!

Andmeid streigivõitluse tulemustest.

„Waba Maa“ wabaluule „statistika“.

Trükitööliste streigi õnnetu lõpu järele on kogu kodanline ajakirjandus sattunud wafika waimustusse. Balgaliised sulerüütid jahwatawad päewast päewa, mõnitawad ja parastawad tööliisi ning püüawad õhutada waenu tööliishulkade ja organisaatsiooni juhatusel wahel, kes oli kutsutud tööliste eneste poolt korraldama streigiliikumist.

Omas wõidujoowastujes arwawad nad enesel õiguse olewat käia tõstasjadega ümber nii nagu see neile kasulik. Et lõpulikult streigivõitlust maha teha, lausub „Waba Maa“ juhtkirjanik M. S (Schulbach) järgmist: „Statistika näitab, et suurem osa streike maailmas tööliisklassi täieliku wõi osalise kaotusega lõpeb...“

„Waba Maa“ on juba tuntud alalise tõstasjade wäänajana. Nagu ta peatoimetaja Laaman wõib ilma suurema südmetunnistuse piinata teha musta walgeks ja walge mustaks — kuidas see härradele ainult kasulik, nõnda ei pilguta ta wäiksem wend Schulbach silmagi, kui ta kirjutab eelpool toodud ridu. Aga meie tahaksime küsida, kust on wõetud see statistika, millele nii iseteadwalt toetab Schulbach. Kas see pole „Waba Maa“ toimetuses lihtsalt sulewarrest wälja imetud, et lõpulikult rahada trükitööliisi.

Meil ei ole kahjuks praegu käepärast statistilisi materjale kogu ilma streigiliikumise kohta, kuid leidub siiski mõningaid andmeid just nende maade suhtes, kus ametiühinguline liikumine tugew ja kus streigivõitlust peetakse ka korrapäraselt. Nõnda on meil Saksamaa peafomisjoni statistilised andmed 1905—1920 aastani, s. o. 15 aasta kohta ja need kõnelewad Schulbachile sootuks wastupidist keelt. Et mitte S. wiisi paljajoonaliseks jääda, toome järgmise tabeli streigivõitluste tulemuste üle:

Aasta	Wõitluste arw	Wõitluste tulemused %/0/0		
		Wõidetud	Osaliselt wõidetud	Kaotatud
1910	3194	53,6	31,0	14,9
1911	2914	65,3	15,3	19,0
1912	2825	61,7	16,4	19,3
1913	2600	63,8	16,6	19,5
1914	1409	57,5	13,9	28,0
1915	66	73,8	14,9	12,3
1916	142	80,3	11,3	8,4
1917	193	75,6	18,1	6,2
1918	163	79,1	8,6	10,4
1919	3664	73,9	15,4	4,0
1920	5546	70,9	13,6	6,3

Sellest tabelist ometi selgub, et keskmiselt üle poole streike lõpeb alati täieliku wõiduga, 20 protsendi ümber osalise wõiduga ja ainult ümarguselt kakskümmend protsenti kaotusega. Nii on wähemalt Saksamaa suhtes „Waba Maa“ „statistika“ lihtsalt luiskamine.

Warematal aegadel, kui ametiühingud olid alles nõrgad ja nende rahwuswahelised keskkoondused asutamisaastmel, olid tseppoolest streigivõitluse tulemused wähe halwemad. Nõnda kõnelewad wanemad andmed, et käesolewa sajangu algul näiteks inglise ametiühingute wõitlustest lõppesid täieliku wõiduga 31% ja osalise wõiduga 21%, Austrias — 19% ja 30%, Prantsusmaal — wõiduga 25% ja osalise wõiduga 35%. Tänapäewal aga on wõidurikaste streikide arw nendeski maades ametiühingulise liikumise tugewamaks muutudes märksa tõusnud. Igatahes on Euroopa kohta täiesti alufeta see wäide, mille lasknud lendu „Waba Maa.“

Kõik andmed näitawad, et suur osa wõitlust, kui need korrapäraselt alatakse ja õieti aetakse, lõpeb tööliste wõiduga. Wuidugi wõidu ühels tähtsamaks tingimuseks on tugewad ametiühingud ja hästi distiplineeritud hulgad.

Hoolimata trükitööliste ebaõnnestanud wõitlusest, püüab ka eesti töölistond sinna poole, et luua tingimusi, mis kindlustaksid talle samajugused wõitluse tagajärjed, nagu need saawutawad Lääne proletariaatjad.

Aasta	Wõitluste arw	Wõitluste tulemused %/0/0		
		Wõidetud	Osaliselt wõidetud	Kaotatud
1905	2323	55,5	23,5	21,0
1906	3480	53,8	22,4	20,9
1907	2792	49,4	25,4	22,7
1908	2052	44,2	19,7	33,6
1909	2045	56,8	16,4	24,3

Tööstuskoolid ärgu jaatku ellu wäheſe ostufega töölifi.

H. Stein.

Meil tegutſewad juba aastaid mitmes linnas kohalikkude omawalitjuſte ülewalpidamijel tööstuskoolid. Tähendatud tööstuskoolide ülesanne on ettevalmistada kõige kiilgijelt õppinud töölifi. Eſjalgu on meie tööstuskoolis maid küll puu- ja rauatöö harud ejitatud.

Meie tööstuskoolid on juba jaatnud ja jaadawad järjekindlalt iga aasta teatama arwu kooli kurſuſe lõpetanuid ellu, kes kōif on junnitud töövõimaluſi otfima. Tööstuskoolide juures ajumaiſje töökodadesje jääb nendest tawalijelt wäga wäike protſent.) Et jee meie töövõimaluſte juures kerge oleks, jeda ei taħa wiſt keegi tõendada.

Eriti raſte on aga nende waſt koolilõpetanud noorte oluford. Kuigi leitakſe mõni tööstus, kuhu awaneb wõimaluſ ennaſt tööle rakendada, kerkiwad ejile teiſjed raſkused. Üks jagedaimaiſt on jee, et nende praaktiſt tööstuſt hinnatakſe tööandjate poolt tawalijelt nõrgaks. Sellele waſtawalt määratakſe ka töötaju; jee ei taħa palju kunagi üle 50 % õppinud töölifi palgaſt tõuſta.

Wäga loomulif, et jee kooli „õppinud töölifena“ lõpetanule wäga ebameeldivana ja ülekohtuſena tundub ning meeleolu alla rõhub.

See junnib aga küſima — milles peitub wiga ja kuidas jeda kõrwaldada?

Teatawaſti jaguneb tööstuskooli 3-aastaſe wältuſjega kurſus 2 oſſa — teoreetiline ja praaktiline, millisteſe mõlemaile pühendatakſe pool kurſuſe aega. Peab üttema — teoreetiline külg on tööstuskoolide lõpetajail küllaldajelt tugew, jellewastu aga praaktiline külg tugewasti lonkab. Wiimajes jee wiga peitubki; on tarwis wiga leida, kõrwaldada ja tööstuskoolid on palju wõitnud.

Kuigi wõib olla ka teiſi põhjuſeid, jiiſ ühedeks tähtſamateks on lühikene aeg ja ebadoige praaktiſe töö korraldus tööstuskoolide töökodades.

Wõttes aluſeks 8-tunnilise tööpäewa näeme, et praaktiſijeks tööks jääb kooli kurſuſe ajalt umbes 20 kuud. Selle aja jooſul on õpilajel wõimata ſilweneda ja omada põhjaliku wilumuſt uuel tööalal. Eriti weel puu- ja rauatöö, kui wäga mitmekülgſete alal. (Siinkohal ärgu mõeldagu nagu taħetatakſe käesolewate ridadega tööstuskooli kurſuſe pikendamijſt joomitada).

Teine raſte ja wäga oluline küſimus on praaktiſje töö korraldamine koolide töökodades. Seſt kui teoreetilifi teadmifi omati klaſſis, jiiſ praaktiſifi teadmifi omatakſe töökodades. Klaſſis junnib jee tarwiliku ettevalmistuſjega õpetaja poolt, jellele waſtawalt peaks jee ka töökodades olema. Raħjuſ ei ole jee aga nii. Tööstuskoolide töökodades leidub ehk küll paar õpetajat-inſtruktori (needki ei ole igaford omas aſjas kodus), ja jee on ka kōif. Kuna aga tööstuskoolide töökodades wõrdlemifi juuri töid walmiſtawad, jellelõttu on nendes ka õppinud töölifi koosſeis kaunis juur. Juſt nendelt peawadki õpilajed tööstuſt õppima, jee aruſaada-walt paariſt inſtruktoriſt ei jaktu.

Meil on aga teada, et wanem põlv töölifi ei oma mingeid teoreetilifi teadmifi, peale mõne üſſijku erandi. Et oleks piilidunud tööstuskoolid oma töökodades juſt neid erandeid leida, ei jaa raħjuſ mitte jelda. Sellelõttu on ka tööstuskoolide töökodades töölifi koosſeis maadates kooli ja õppetöö edukuſe jeejuſkohalt, wäga palju joomida jättem. Jnimejed, kes noori õpetama peawad ei tohiks teoreetilifi teadmifi pooleſt mitte nõrgemad olla kui nende õpilajed. Waſtajel korral aga ei mooduſta praaktiſe töökodades jeda jaktu, mis nõuab koolis antud aluſ, et terwikuſt jaada. Selleſt tuleb, et õpilajed töökodades ei oma jeda, mis nendel tarwilik on. Neid tarwitatakſe jeeal kus jaab, et nendele aga iga peenjuſt näitama ha-kata, jee ei ole kellegi otſekohene ülesanne.

Peale kooli kurſuſe lõppu laħtub juurem oſa õpilafi, et juba iſeſeiſwalt tööd leida. Sel pool oli juba näidatud millijſed raſkused neid ſel korral waſtawõtawad. Mis teħa? Oleks hädawajaline wõimaldada kooli kurſuſe lõpetanule õpilajile kooli töökodades edafi töötada. Muidugi ei tule jeda funduſlikuſt teħa. Siin wõiks eeskujuks olla teatawal määral iſegi meie naabrite-liitlaſte tööstuskoolid. Seal jääb õpilane peale tawalijje 3. aasta weel 3. aastaks kooli töökotta, kuid juba waſtawalt õppinud töölifi taſule. Selle aja lõpul omab ta wiſt juba küllaldajelt wilumuſt, et teda igalepoole waſtu wõetatakſe. (Peale jelle jaab õpilane muidugi weel mingi paberi). Sel korral jaawad aga juba õpilajed ka oma õppeajal parema praaktiſje töö oſuſe, jee et „õpetjad“ juba tunnewad

õpilasi ja nende võimeid. Sellega oleks löödud faks kõrbest üheforraga.

Selle teostamine ei tohiks ülesjaamatuks raskusi ünnitada. Ei ole tarvis üegi praeguste tööliste suurearvulist vallandamist ettevõtta. Üljajookjul lahkuvate ajemele tuleks vaid mahutada uus, kuid juba omaft wabrikust ning pikapeale omaks tööstuskoollide töökojad tõesti kvalifitseeritud tööliste koošjeiju.

Ügalpool kurdetakse täie õigusega, et

walmistatakse juurel arvul poolõppinud töölisti. Kui teewad jeda eratewõtted, on nendega kaunis raske wõidelda. Omawaltijute ettevõtted ei tarwitjeks jeda mitte teha.

Siin oleks ehk õnatene taaja rääkida ka ametiühinguil. Seft eks riku kõige rohkem palgaoluftid ja raskenda wõimalikke palgawõitlusi (nii kui nägime möödnud trüfi-tööliste heitlufe ajalgi) juft igasugused poolõppinud töölistid.

„Fordism“, masiline walmistus ja masiline tööpuudus.

Üleilmilise kuulsusega Ameerika autowabrikant Henry Ford wõttis juuni lõpul jutule ajakirjanikke ja seletas neile oma waateid majanduslikust oluforrast, mis nüüd saanud üldiseks kõneaineks. Ford rõhutas, et kapitalismi praegused raskused, mis seisawad kaupade mahutamise kitskuses ja walujas tööpuduses oleksid kergesti ärawõidetawad, kui teostataks tema poolt soowitud ja paljude aastate jooksul juba proowitud majandus- ja töömeetode. Seda Henry Fordi roõsilist optimismi jagawad nüüd kõit need arwurikkad ringkonnad, kes on pimestatud ta hiigla produktiiooni tehnilisest imeilmast ja selle mõistufe tumestanud kapitalistliku walmistuse statistikud sellega, et nad ei arwesta masilise walmistufe sõtsiaalsete kahjudega. Eks kirjutata ju Ameerika rikkuste lõpmatu kaswu juft masilise walmistufe arwete. Üheksa kümneidkku Euroopa majanduslikkudest uuendajatest näewad juft selles oma piüüete sihti. Masiline walmistus wähendata walmistuskulusid, tõsta inimliku töö wiljakust, langetata hinnad ja tõsta palgad. Henry Ford on saanud seesuguse masilise produktiiooni tüübiks ja sümbooliks; sõna „fordiseerima“ on leidnud aset wähemast tofinas Euroopa keelte sõnade tagawaras. Selles oluforras wõlgname tänu Ameerika ajakirjale „New Republic“ selle eest, et ta näitas hääs ja asjalikus kirjutises ka masilise walmistufe teist külge: **Woesust ja olemise kindusetust** — see on alust, millele rajab Ford oma masilise produktiiooni, kusjuures ta ei arwesta inimliku tööõuga.

Fordi ettevõtete rägastikku on kistud otje wõi kaudselt ligi pool miljoni inimest. Negjürgul, alates filmapilguga, mil ta mudeli T. minek oli kõrguspunktil (1926 a.)

ja lõpetades ajaga, mil see andis aset mudel A-le, wallandati Fordi ettevõtetest 37.000 töölist. Detroit linna (Fordi wabrikute asukoht) ettevõtjate ühingu poolt awaldatud andmetest selgub, et samal ajal on kogu linnas tõõta jäänud 60.000 inimest, kes nii wõi teisiti olid seotud Fordi ettevõtetega. Milline arw mudelite wahetuse tagajärjel teistes linnades tõõlt wabanes, on wõimatu kindlaks teha. Aga kui ka arwestada üffi selle 60.000 tõõtuga, siis tähendab see, et tõõlispere sai 9 miljoni dollarit kuus (arwates 6 dollarit päewapalgaks) wähem. Kas see omakord ei mõju tõõduainete kaupluste, majaomanikkude jne. majapidamise peale.

Ford näib olewat arwamisel, kui ta üldse selle peale mõtleb, et „kõrged palgad“, mis tõõlistel tõõl olles said, küllaldasjed seks on, et tõõpuuduse päewil ära elada. Rahtlemata teatawal õjal tõõlistest on ka kogutud mõningad tagawarad. Aga Kellogg on leidnud Detroit's küllaldaselt tõõndusi, et need tagawarad enamikus on seks õige õhufesed, et pidada kauemat aega wastu tõõpuudusele. Seda tõõndab ka see asjaolu, et 1926 a. tuli Detroit linnal kulutada hooletandeks 600.000 dollarit enam, kui aasta warem. Aga juba 1927 aastal olid need kulud üle miljoni suuremad, kui 1925 a. ja pea sama juured, kui 1925 ja 1926 aastal kokku. Paljud perekonnad olid sunnitud kolima korteritest wälja ja neid tuli awalikkude summade arwel ülewõlpidada. Haiged, kes käisid seni eraarstide juures, pöördusid nüüd linna kliinikutesse, selle patsientide arw tõõusis kahe ja kolmekordseks. Lapsed pidid perekondadest lahuma ja leidma ulualust mõõrsil.

Masiline walmistus wiib paratama-

tult valmistusabinõude standardiseerimisele, kiwinemisele, mis ei anna võimalust valmistust kergesti ümberforaldada wastawalt turu nõuete muutumisele ja sellega vähendab ettevõtte võistlusvõimet. Erimasinate wahetamine ja ümberpaigutamine, mis tarwilikud valmistuse kas või osalijel ümberforaldamisel, muutub masšilise valmistuse juures väga raskeks ja tülikaks, sest siin on tehniline aparat ülesehitatud eriofjade valmistamise alusele. Kui juhtub, et publiku nõudmine äkki muutub, siis võib kujuneda oluford, kus tarwiliku ümberforaldamise kulud tõusewad suuremaks, kui on masšilise valmistusest saadud tulud. Seejuures on töölise hulgaad nii ühetülgijelt wäljaõpetatud, et neil läheb raskeks leida teenistust mõnes teises ettevõttes, isegi siis kui neis oleks wabu kohti. Walmistuse standardiseerimise ja lihtsustamise tagajärjeks näib olewat inimlikkude võimete kiwinemine õige madalal tasapinnal.

Tõenäoliselt ei suudeta tänapäewal enam hoiduda masšilise valmistuse teatawatest wormidest. Reegi arukas inimene ei hakaks ka nõudma suurwalmistuse asemel käsitöö forda. Kui meie aga kriipsutame alla masšilise valmistuse kahjulikke külgi, siis võib see sündida sähiga, et selgi-

tada mil moel võiks see valmistuswiis praegusest paremini areneda ilma et selle all tarwitajad kannatada tööliskonna ja üldsuse huwid. Ükski talunik ei tuleks iialgi mõttele jätta nälgima oma hobuseid ajal, mil ta neid ei tarwita. Aga kuna tööline on „waba“ inimene ja võiks wahest ka „wõõral heinamaal“ käia, aetaks ta kohe ettevõttest, kui ta on lõpetanud oma töö. Seni pole aga ühegile majandusjuhile meele tulnud, et tööline kuulub ometi walmistusprotjesi paratamatute ojade hulka ja et ta on aidanud kaasa ülejääkide loomisele ning on sellepärast õigustatud nõudma, et tema eest hoolitsetakse wahemalt samuti nagu ettevõtte ja selle aktsionääride eest.

Tööstuse „fordiseerimine“ ei lahenda kõiki neid küsimusi, ta ei tahagi neid lahendada. Ja sellepärast on asjata panna lootusi ühes Fordiga kapitalistliku korra pahede kõrwaldamise suhtes masšilise valmistuse peale. See ei lahenda ei masšilist tööpuudust ega loo kaupade mahutamiseks awaramaid võimalusi. Ainult kapitalistliku valmistuswiisi ümbermuutmine sotsialistlikuks suudab üksi kõrwaldada need pahed. Sinna poole peab püüdma tööliskond, kaswatades oma jõudu ja õppides juhtima majanduslikku elu.

Inglise ametiühinguline organisatsioon pöördepunktil.

Sammud ühtlustamise poole. — Sänawune kongress.

Mullune inglise ametiühingute kongress oli inglise ametiühingulise liikumise ajaloo teatawas mõttes pöördepunktiks, sest seal otjustati mõned organisatsioonilised küsimused, mis olnud kauemat aega waiale all.

Inglased ise tundsid wõõrastust selle kurwa tõstiasja üle, et maal, kus on waewalt 50 miljoni elaniku, leidub mitte wähem, kui 1100 ametiühingut. Tõepoolest pole aga killustamine siuliselt nii suur, nagu üldarw näitab, sest 5½ miljoni ametiühinglasest kuulus 4.163.000 inimest 204 ametiühingusse, mis ühendatud ametiühingute liiduks ja 22 suuremat liitu koondasid enese ümber 66 igast 100 ametiühinglasest. Mit siis hoolimata ametiühingute suurest arwust, pole Inglismaa siiski wäikeste organisatsioonide klasšiliseks maaks,

kuigi ka neid seal leidub ikka weel liiati palju. Ümberforaldamine aga pörfab seal peaaesjalikult organisatsioonide liig erinewate wormide wastu, mis ei anna võimalust luua üht üldist ja ühtlast organisatsioonilist kaju. See asjaolu on aga ajalooliselt põhjendatud. Inglise ametiühinguline liikumine on kõige wanem maailmas ja rida ühisiisi on juba enam kui saja aasta eest asutatud.

Inglise ametiühingulise liikumise koidikul — 18-st kuni 19. sajangu keskpaigani — olid tundmatud ametiühingud sel kujul nagu praegu. Reštkoondumispüüdeid tunti töölise keskkel sama wähe kui ettevõtjategi hulgas. Tugew kihutustöö jõu suurema koondamise kasuks algas alles mõni aasta enne sõda. Ning esimesed organisatsioonide liitumised wõeti ette 1910—12 aastatel pä-

rašt juuri majanduslike lahinguid. Ka sõja festes jätkus see kokkujulamise protsess. Nii näiteks moodustati „Masinaehitajate ühendatud liit“ 11 iseseisvast liidust 400.000 liikmega ning „Transporttöölise ja õppimata töölise liit“ samuti 11 liidust, kuhu kuulusid üldsummas 300.000 liiget.

Ametiühingute peanõukogu uuemad püüded ametiühingute kokkujutamise alal andsid osaliselt häid tagajärgi: 1921 kuni 1925 aastani vähenes ametiühingute arv 159 võrra, kusjuures läks peanõukogul forda hoida ära rea uute ühingute asutamist.

1924 aastal tegi kongress peanõukogule ülesandeks, töötada välja kawa ametiühinguliste organisatsioonide ümberkorraldamiseks tööstusharude järgi. Selle kawa ga efineti alles 1927 aasta kongressil.

Peanõukogu ettepanekul otsustati kõige pealt hakata kokku sulatama neid ühinguid, mis paralleelselt tegutsesid ja teatas mottes võistlevad. Järgmise sammuna tahetakse tõmmata kesklitu veel need organisatsioonid, kes seni seisnud omaette eraldatudena teistest ühingutest. Siis on mõõdapäajemata kohalikkude organisatsioonide ja ringkonna liitude vahelkorra ühtlustamine. Nõnda loodetakse järk-järgult keskkoonhada ametiühinguid, vähendada nende arvu ning luua enam-vähem ühtlane organisat-

siooniline kujud, mis võimaldaks lihtjastada asjaajamist ja teha ametiühinguid painduwamaks ning löögiwõimelisemaks.

Inglise ametiühingute tänavune kongress.

Inglise ametiühingute kuueskümmes aastakongress astub kokku 3. septembril Swanseas ja töötab saada mullusest veel huwitawamaks.

Kongressil tuleb teha mitte vähem kui 68 otsust väga mitmesugustes küsimustes. Ettepanekute hulgas, mis puudutawad üldist ametiühingulist tegewust, leidub peanõukogu poolt üks eriti huwitaw, mis kõlab järgmiselt: kui peanõukogule näib, et mõne ametiühingu tegewus on kogu ametiühingulisele liikumisele kahjulik või käib ametiühingute kesklitdu otsuste vastu, siis on peanõukogul õigus alata sel puhul juurdlust, hoiatada seda ametiühingut või teda hoopis kuni järgmise kongressini kesklitdust eemaldada.

Samasugused ettepanekud on esitanud ka raudteelaste liit ja ühendatud mööblitöölise liit, et eemaldada ametiühingulise liikumisest seda ollust, kes seab oma ülesandeks kogu liikumist purustada.

Palga alammäära konventsioon.

Rahvusvahelisel töökongressil Genfis wastuõdetud kokkuleppe tähtsamad osad palga alammäärade kindlaksmääramiseks sisalduwad alljärgnevaid norme, mille alusel riigid, kes kuuluvad tööorganisatsiooni liikmeks, seda küsimust peawad lahendama hakama.

1. Sga rahvusvahelise tööorganisatsiooni liige, kes käesolewa kokkuleppe finnitab, kohustub maksma panema korraldusi — või kui need olemas, siis neid alles hoidma —, millised võimaldawad töölise palga alammäära sid kindlaks määrata teatawates tööharrudes või nende osades, kus puuduwad abinõud palgade mõjuwaks reguleerimiseks kollektiivlepingute või mõnel muul teel ja kus palgad erafordjelt madalad. Käesolewa kokkuleppe kuulub nii tööstuse kui ka kaubanduse kohta.

2. Sgal liikmel, kes selle kokkuleppe finnitab, on wabadus pärast töölise ja tööandjate organisatsioonide arwamise ära kuulamist; kindlaks määrata, mis suguste tööharrude või nende osade kohta ja eriti mis suguste käsitööharrude või nende osade kohta eelmises artiklis tähendatud korraldused ja meetodid palga alammäärade kindlaksmääramiseks tulewad maksma panna.

3. Sga liige määrab ise abinõud ja meetodid palga alammäärade kindlaksmääramisel, järgmist silmas pidades:

Enne kui mis kigugused korraldused teatas tööharrus või selle osas maksma panna tse, tuleb ära kuulata wastawa tööstusala kutseühingute esitajate seisukohad, samuti ka sellekohaste asutuste ning asjatundjate ijkute arwamised.

Töölise ja tööandjate esi-

tajad vastavalt alalt tulevad kutsuda maksmapandavate korralduste elluviimiseks oja võtma kujul ja ulatuses, nagu see ette nähtud kohalikus jeadusandluses, kuid igatahes ühejuurujel arvul ja ühejuguste õigustega.

Kindlaksmääratud ja maksmapandud palga alammäärad on kohustavad teatava tööstusharu tööliste ja ettevõtjatele. Maksmapandud alammäärad ei tohita alandada üksikolepingute kaudu, ega ilma vastavate ametajutuste erilise loata ka kollektiivolepingute teel.

4. 3ga liige, kes jelle kofkuleppe finnitab, peab järevalve alal looma jundkorralduste maksmapaneku õigustega asutuse, selle ülesandeks on teostada järevalvet selle üle, et teatavas tööharus maksivatest

palga alammääradest finni peetaks ja et tegelikult makjetavad palgad kindlaksmääratud alammääradest madalamad ei oleks.

3gal töölijel, kelle kohta palgaalammäärad maksivad ja kes tegelikult vähem palka jaanud, on õigus korru võdi mõnel muul jeaduses ettenähtud teel puuduwat palga oja jeaduses ettenähtud aja kestes nõuda.

5. 3ga liige, kes selle kofkuleppe finnitab, kohustub esitama rahvusvahelisele tööbürole iga-aastase aruande, miline peab jilaldama ettevõtete nimekirja, kus palga alammäärad maksmas ühes tarvilikkude normidega ja tulemustega. Selles aruandes peavad olema andmed tööliste arvu kohta, palgaalammäärade normid ning muud määrused, mis jeda kufimust korraldavad.

Rätsepatöölise rahvusvahelise kutse- sekretariaadi põhikiri.

Vastutules Rätsepatöölise Ametiühingu juuville, avaldab „T. Hääle“ toimetus alljärgnema kutse sekretariaadi põhikirja. Kuna kutse sekretariaadid enam-vähem ühtlaselt organiseeritud, siis peaks see põhikiri huvitama ka tege- laji teistest ametiühingutest.

Nimi.

§ 1. Kõikide maade riietustöölise liitude rahvusvahelise organisatjiooni nimeks on: „Riietustöölise Rahvusvaheline Liit.“

Kufoht.

§ 2. R. N. Liidu juhatusje asukohtaks on Amsterdam, Hollandis.

Tegevuse ulatus ja eesmärk.

§ 3. R. N. Liit püüab kõikide maade riietus- töölise ametiühingulisi (nii meestje, kui naiste) organisatjioone liita ja arendada, et:

- aitsta ja toetada kõikide riietustöölise jotjiaaljeid huviid;
- kui oluforrad jeda nõuavad, siis toetada igat rahvuslikku ja rahvusvaheliseft aft- jiooni mõitluses töö väljafurnamise vastu ja arendada töölisklassi rahvusvaheliseft ühijunnet.

§ 4. Nende eesmärkide saavutamiseks R. N. Liit:

- korraldab ja koostab kõikide maade riietustöölise organisatjioonide vahel jöb- ralisse ametiühingulisi vahjefordi;
- ajutab ja toetab ametiühinguid maades, kus riietustöölise organisatjioonid puuduwad või on nõrgad;
- annab välja ajalehte mitmes keeles;

b) korraldab rahvusvahelise kongresse ja kon- werentse;

c) lojub, töötab ümber ja avaldab teateid kõikide maade riietustöölise palga- ja töötjinguuste kohta;

f) lojub ja avaldab informatsiooni riietus- tööstuses tegutjevate töölise kaitseks väljantud jeaduste ja määruste kohta;

g) kaitseb välismaile elama asunud Liitu kuuluvate organisatjioonide liigete huvi- fid ja joodustab ühe maa organisatjiooni liigete üleminekut mõne teise maa organi- jatjiooni;

h) toetab moraalselt ja rahaliselt majan- duslikku mõitlust pidavaid organisat- jioone jel teel et:

1) võtab tarvitusele vastavad abinõud rahvusvahelise abiandmise kindlasta- mijeks liitunud organisatjioonile, kui jelle enda rahalised tagavarad on lõp- penud pikas mõitluses ühendatud ette- võtjate vastu;

2) teeb tarvilikke korralduji, et jreigi jeijuforras oleva maakohta töid ei teh- taks valmis kufagil mujal;

i) astub ühendusse ja peab järjekindlalt fide- meid Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu- buga ja teiste rahvusvahelise ameti- ühingulise- ja kutse sekretariaatidega.

Sisse- ja väljastumise ning väljajettumise jerd.

§ 5. Liitu on õigustatud astuma kõik ameti- ühingulised organisatjioonid, kui nad kuuluvad

oma maa ametiühingulisje kofliitu ja kui nad tunnustawad ülalmainitud määrusi ja Riietus-tööliste Rahmuswahelise Liidu kongressi esjufeid. Alwadb sisjeastumijeks joowi mõni organijafioon, kes ei kuulu oma maa kofliitu, siis astutaffe läbirääkimisje jelle maa i kfiiooga ja nende läbirääkimiste tulemus fantaffe ette R. N. L. kongressile.

Kui aga mitmesugused riietustööstuse alal tequtsewad organijafioonid ühelt maalt soowi awaldawad sisjeastumijeks R. N. Liitu, siis otjustab küsimusje riietustööliste rahmuswaheline kongress.

Kongressi otjus on lõpulik.

§ 6. R. N. Liidu liimeks wõtab organijafioone wastu rahmuswaheline büroo pärast kirjalku soowiawalduse esitamist ja Liidu poolt ülesseatud kohustuste tunnustamist.

§ 7. Kui mõne organijafiooni liimeks wõtmijs wastu põhjendatuli waicibafje, siis woijs ta jääda wastuõtmata. Sel juhul on asjaomajel organijafioonil õigus esineda kaebusega lähema rahmuswahelise kongressi es.

§ 8. Iga organijafioon, kes kuulub R. N. Liidu liimeks, hoiab alles oma täielisu iseseiswuse, wäljaarwatud juhused, mis järgiawad käesolema põhikirja kohatsest ja mis turgitud R. N. L. kongressi otjustest.

§ 9. Organijafioon loetakse R. N. Liidust lahkunuks, kui lahkumisteadaanne on kolm kuud warem esitatud rahmuswahelisele büroole.

§ 10. Organijafioon wäljaarwamine wõib sündida üfsti rahmuswahelise kongressi otjuse põhjal. Rahmuswaheline büroo n i' otjustada esjalgselt wäljajehita organijafiooni, kui:

- a) jee pole tajunud oma aasta liimemaksju ja ta meeletuletuse järele jeda ei tee, wõi
- b) kui ta töötab wastu R. N. Liidu huwideie.

Liimemaksju kohustus.

§ 11. R. N. Liidu ülesanneie teostamijeks on liitunud organijafioonid kohustatud maksma liimemaksju, mille summs määratakse kindlaks organijafiooni eslmise aasta täismaksjuliste liimete keslmise arwu järele.

§ 12. Organijafioonid maksawad iga oma liimne pealt 5 Hollandi senti (rahuaegset) aastaks, tajudes jeda osade wiisi.

§ 13. Eriti tungiwatel asjaoludel wõib rahmuswaheline büroo organijafioonideit nõutawa liimemaksju tajumist edasi liidata.

§ 14. Liimemaksju tajumist teatatakse iga aasta R. N. L. häälekandjaks, kuna ka kasjohidja on kohustatud andma kwiitungi liimemaksju wastuõtmise üle. Samuti peab ilmuma R. N. Liidu tulude ja kulude täielik aruanne.

R. N. Liidu organid.

§ 15. Liidu organideks on:

- 1) Rahmuswaheline kongress;
- 2) Rahmuswaheline büroo;
- 3) Majanduslik juhatus.

R. Rahmuswaheline kongress.

§ 16. Riietustööliste Rahmuswahelise Liidu kõrgemaks organiks on rahmuswaheline kongress, mis peetakse wähemalt üks kord kolme aasta jooksul.

§ 17. Kongressi kofkutujumine, nagu ka kõifide teadaannete awaldamine, päewaforra kofkuseadmine ja kõifide tarwilikude eeltööde tegemine on rahmuswahelise büroo ülesandeks, kes tequtseb kätjitaes majandusliku juhatusesega.

§ 18. Kõif ettepanekud päewaforra kofhta ja organijafioonide, gruppide ning kofkioonide aruanded tulewad jaata juhatusjele hiljemalt 6 kuud enne kongressi, et bürool wõimalik oleks õigel ajal teha soowitawaid parandusi ja tarwilikke tõlkeid.

Päewaford peab liitunud organijafioonidele kätjesaadetama hiljemalt 3 kuud enne kongressi.

§ 19. Põhikirja muutmise ja uute kohustuste wastuõtmisel on hääli:

ülemaalisel organijafioonil 5000 liimmega — 1 hääli, 5000—10.000 liimmega — 2 hääli, 10.000—20.000 liimmega — 3 hääli, 20.000—50.000 liimmega — 4 hääli, 50.000—100.000 liimmega — 5 hääli ja üle 100.000 liimmega — 6 hääli.

§ 20. Rahmuswahelise kongressi jaadikute kulud jääwad nende organijafioonide kanda, kes neid kongressile wõlitanud.

§ 21. Rahmuswahelise kongressi ülesanneteks on peale muu:

- a) Rahmuswahelise büroo ja majandusliku juhatusje aruannete arakuulamine, läbiarutamine ja hääkskiitmine;
- b) Riietustööliste Rahmuswahelise Liidu juhtimise organide walimine;
- c) järgmise rahmuswahelise kongressi asupaiga määramine.

B. Rahmuswaheline büroo.

§ 22. Rahmuswaheline büroo koosneb 7 liimemest, keda walib rahmuswaheline kongress ja nimelt nii, et jéal oleksid esindatud wõiamlikul mitmesugused maad.

Nende liigete walimine sündib järgmiselt:

1 — Skandinaawia maadest, 1 — Sakja keelt rääkimastest maadest, 1 — romaani maadest, 1 — Ameerikast. 1 — Inglismaalt ja 1 — slaawi maadest.

Seitsmenda liimena tequtseb rahmuswaheline sekretär, keda walib rahmuswaheline kongress.

§ 23. Iga maa wõi maade riihmitus, kellel on õigus jaata büroosse oma esindajat, wõib nimetada sellele ka asetäitja, kes wõtab osa büroo teqewusest kui esindaja peaks puuduma.

§ 24. Rahmuswaheline büroo on wõlitatud läbiarutama ja otjustama kõif küsimused, mis tärkawad kafe rahmuswahelise kongressi wahel.

§ 25. Rahmuswaheline büroo astub kofku, kui jeda nõuawad kolm liiget wõi kui jeda peab tarwilikuks majanduslik juhatus. Rahmuswahelise büroo koosolekute kulud kannab R. N. Liit.

D. Majanduslik juhatus.

§ 26. Majanduslik juhatus koosneb kolmest liimemest.

§ 27. Sellesje juhatusje kuuluwad rahmuswaheline sekretär ja kaks liiget, keda walib rahmuswaheline büroo sekretäri poolt ettepanud ülemaalistest organijafioonidest.

§ 28. Majanduslik juhatus ja rahmuswaheline büroo määravad kindlaks rahmuswahelise sekretäri kohused.

Sekretär peab kaitma rahmuswahelise kongressi, büroo ja juhatusje otjufeid.

Häälekandja.

§ 29. N. N. Liidu häälekandja nimeks on: „Rahvusvaheline Riitustöölise“ („Der Internationale Bekleidungsarbeiter“). Häälekandja ilmub neli korda aastas jassa, inglise ja prantsuse keeles.

§ 30. „Rahvusvahelise Riitustöölise“ ülesandeks on:

- a) N. N. Liidu põhimõtete ja taktika propageerimine ja selgitamine;
- b) kõigi nende töötajate küsimuste, liitumiste ja teadete käsitlemine, mis puudutavad riitustöölise (naiste kui ka meeste) ja tegevi töölisklassi huviid.

§ 31. Muutlised teadaanded streikidest, palgaliiikumistest ja töötajate juhtumistest organisatsioonides avaldatakse ringkirjaliselt vastavates keites.

Liitunud organisatsioonide kohustustest.

§ 32. N. N. Liitu kuuluvad liidud on kohustatud:

- a) N. N. Liidu otjuseid propageerima ja teostama oma organisatsioonides, kutselitsimeeste keskel ja omal maal;
- b) majanduslikule juhatusele korrapäraselt teatama oma kongressi pidamise kohta ja aeg, kongressi otjused ja liidu juhatuse valitud juhataja ja sekretäri nimed.
- d) majanduslikule juhatusele korrapäraselt saatma oma liidu häälekandjat ja aasta aruannet vähemalt kolmes eksemplaris, samuti ka andma täpseid teateid oma organisatsioonide tugemusest ja tegevõimusest ning juuremate palgaliiikumiste, streikide, kofkulepete jne üle.

§ 33. Juhatusele saadetakud aruanded palgavõitluste üle peavad sisaldama:

- a) andmeid töölise nõudmiste, võitluse põhjuste ja asjaosaliste arvu kohta;
- b) palgavõitluse lõpetamiseks töötajatega peetavate tavaliste läbirääkimiste viisi ja käiki;
- c) võitluse läbiiviimiseks mõlemilt poolt tarvitusele mõetud vahendid;
- d) võitlusest osavõtjate arv;
- e) arv, millega võitluse eel arvestati ja tegelikult võitlusest osavõtnud organisatsioonide töölise hulk.

§ 34. Majanduslikule juhatusele tulevad lõpuks teatada kõik need andmed, mis tarvilikud statistilisteks uurimusteks.

Palgaliiikumine, streigid ja töövulud.

§ 35. Palgavõitluse puhul võib arvestada Riitustöölise Rahvusvahelise Liiduga ainult sel juhul, kui on tegemist väga tähtja ja juureulatuse võitlusega, või kui mõni organisatsioon on enne streiki N. N. L. rahvusvahelise bürooga vastavale kofkuleppele jõudnud.

Liidud on kohustatud, kui see võimalik, enne streiki pidama nõu rahvusvahelise bürooga.

N. N. Palgaliiikumine.

§ 36. Kui liitunud organisatsioonid algatavad töö- ja palgatingimuste parandamise nõud-

mise ja kui on ette näha selle arenemist streikiks, siis on nad kohustatud igal tingimisel sellest teatama N. N. L. rahvusvahelisele büroole. Wiimane peab õigel ajal ülejäänud organisatsioonidele teatama, et need saaksid end ettevalmistada ja võtta tarvitusele vastavaid abinõusid.

§ 37. Nõu toetusi korraldab N. N. L. otjuse kohaselt rahvusvaheline büroo.

§ 38. N. N. L. mittekuluv organisatsioon ei või saada toetust N. N. L. juhatuse kaudu, välja arvatud erakorralised olud, mis teevad selle vajalikuks.

N. N. Streigid ja töövulud.

§ 39. Kui mõnel maal puhkeb streik või töövulud, siis on kohustatud tolleaegne liidu juhatuse — ükskõik kas ta vajab rahvusvahelist toetust, või mitte — N. N. L. juhatusele andma teateid võitluse käigu üle. Wiimane on omaford kohustatud otjekohes kõige kiiremas korras jeda informatsiooni teatama kõigidele liitunud organisatsioonidele.

§ 40. Streikide juhtimine, samuti ka jeks tarvilikkude toetuste muretsemine on iga organisatsiooni enese ülesanne.

§ 41. Nõuõide maade organisatsioonide kofhujeks on kogu jõuga ja kõigide võimalikkude abinõudega taistada, et nende maal ei tehtaks valmis töid, mis toodaks streikiseisukorras otewast maast.

Organisatsioonide organisatsiooni ülemineku tingimused.

§ 42. Ülemineku ühe maa organisatsioonist teise maa liitu on maksuta sel juhul, kui jina astumise teadaande päewast alates kuni wiimase liimemaksu tasumise päewani pole möödunud üle 6 nädala. Wiimemaks peab tasutud olema kuni arajõidu päewani. Wiimeraamatus peab olema märkus arajõidu kohta. Ühte liitu maksitud liimeraha ei võeta ülemineku puhul teises liidus arvesse.

Sarnaste wäljarandamiste puhul on liimmed kohustatud ilmuma uue asukoha ametlikku kofkorganisatsiooni.

Üldised määrused.

§ 43. Nõu N. N. L. astunud organisatsioonid on kohustatud jelles põhikirjas mainitud kongressi otjuse kohaselt talitama, wastasel korral pole neil lootust saada toetust organisatsioonide riitustöölisest.

§ 44. N. N. Liidu lõpetamine võib sündida rahvusvahelisel kongressil ja ainult siis, kui wastaw etrepanek on warem mõetud päewaforda.

Liit loetakse lõpetatuks, kui selle poolt hääletawad kakskolmandikku kongressi jaadikutest.

§ 45. Nõuõlewu põhikirri hakkab maksma 1. septembri 1920.

Põhikirja võib muuta ainult rahvusvaheline riitustöölise kongress.

Wälismaisetest ametiühingutest.

Rahvuswahelise Ametiühingute Liidu ümberkorraldamine.

Rahvuswahelise Ametiühingute Liidu juhatus pidas 23. juulil Kölnis koosolekut, kus otsustati Liidu nõukogu kutsuda kokku septembrikuul. Juhatus teeb nõukogule ettepaneku walida R. A. Liidu juhatusse esimeheks inglise ametiühingute peasekretäri Zitrine. Ametiühingulise Internatsionaali asufohaks jääb kuni järgmise kongressini Amsterdam. Internatsionaali peasekretäriks jääb praegune peasekretäri kohuste täitja Sasjenbach.

Maatöölise rahvuswahelise liidu 5. kongress

peetakse 23.—25. septembrini Pragast. Pääwaforras on peale muu järgmised küsimused: Kollektiivlepingute tähtsus maa- ja metsamajanduses; töö- ja palgatingimused metsatööstuses; tolliküsimus maailma majanduse konverentstil.

Transporttöölise kutsesekretariaadi kongress.

9.—13. juulini peeti Stokholmis rahvuswahelise transporttöölise kutsesekretariaadi kongressi, millest wõtsid liitunud organisatsioonid õige elawalt osa. Kongressi juhatajaks waliti Cramp, inglane.

Juhatusse poolt ettefantud aruandest selgus, et 1. jaanuariks 1928 a. kuulusid sekretariaati 77 liitu, 2.025.000 liikmega.

Selle järele, kui kongress oli otsustanud wõimalikult kauem toetada Antwerpeni ja Soome streikwaid sadamatöölisi, kandis sekretär Nathan ette referaadi liikumisabinõude arenemise üle. Referent rõhutas, et uute liikumisabinõude arenemine sünnib pääasjalikult raudteede arwel, ja et uuesti tekkinud oluforras peawad kõikide liikumisalade töölised enam kui kunagi loostöötama, kui nad tahawad wähegi jõuda edasi oma kutsesuwide kaitsmisel.

Edasi wõeti vastu otsus, kus nõutakse raudteelastele, tänamraudtee teenijatele ja

autojuhtidele 48-tunnilise töönädala maksmapanekut. Samuti otsustati ühel häälel tunnistada tarwilikuks, et ka wärwilised transporttöölised wäljaspool Euroopat liitustid rahvuswahelise sekretariaadiga.

Lõpuks wõeti vastu weel sadamatöölise ja merimeeste sektsoonide ettepanekud tööaja korraldamise kohta ning waliti tagasi mõlemad senised sekretärid — Nathan ja Timmen.

Kongressist wõttis osa sms Fouhaug Rahvuswahelise Ametiühingute Liidu esitajana.

Saksa Ametiühingute üldliidu kongress.

Tööstusdemokraatia teostamine.

Saksamaa ametiühingute üldliidu juhatus (A. D. G. B.) otsuse põhjal astub kokku kolmas üldliidu kongress 3. septembril Hamburgis ja kestab nädal aega. Kongressi pääwaforras on tähtsamate küsimustena järgmised: majandusliku demokraatia teostamine, ametiühingute kaswatuslikud ülesanded, omawalitsuse põhimõtted sotsiaalseedustuse korraldustes.

Seda kongressi oodatakse ametiühingulistes ringfondades suure huwiga, sest ta peab eeskätt tööstusdemokraatia praegusest põhimõtteliselt pinnalt asetama praktilisele, tegeliku elu pinnale. Küsimuse lahendamiseks on tehtud põhjalikult eeltöid. Üldliidu juhatusse poolt ametiühingutele saadetud kongressi materjalid leiawad elawat wastuwõttu. Punkthaawal arutatakse need ühingutes läbi ja tehakse omalt poolt täiendawaid ettepanekuid. Muuseas algatawad metallitöölised uue nõudmise — 44-tunnilise töönädala. Üldiseks näib saawat püüd läbi juruda 2-nädalast juwepuhkust kõikidele töölisele. Sotsiaalseedusadluse alal rõhutatatakse tarwidust kinnitada kõik töölisi wanaduse ja tööwõimetuse vastu, kusjuures see peaks rajatama töölise omawalitsuse põhimõttele.

Hamburgi kongressi saadikute walimine on juba alanud. Ühingute liikmed wõtawad õige elawalt walimistest osa.